

Teksti: Anitta Valtonen

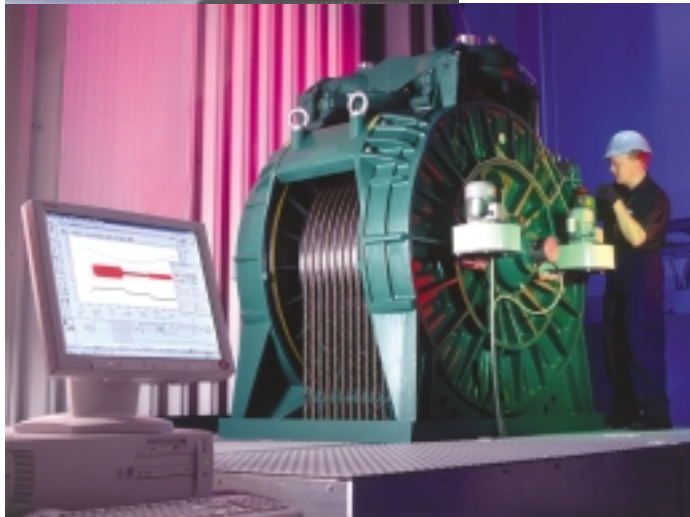
KONE Oyj testaa huippuhissinsä KAIVOKSEN UUMENISSA

■ Lämmin takki päälle ja kypärä päähän. Hissin ovi aukeaa. Vähän huippaa, kun pienestä raosta näkyy 317 metrin syvyyteen. 2 metriä sekunnissa kulkevalla hissillä matka kuilun pohjalle kestää noin kaksi ja puoli minuuttia.

Vieressä on koehissi, jonka vauhti on 10 metriä sekunnissa, mutta satunnaiset vierailijat saavat katsella sitä vain sivusta. Se hissi huristaa ylös ja alas 24 tuntia vuorokaudessa maailman vahvimman hissimoottorin voimin.

ri **Harri Hakalan** nimen. – Hän on mies, joka mullisti suomalaisen metalliteollisuuden, Tapola luonnehtii.

Suomalaiset oivalsivat, miten kestmagneettimoottoria voi soveltaa hissimootoreihin. Tuotekehitys kesti neljä vuotta. Siitä alkoi MX-tuoteperehen rakentaminen, joista pienemmät on tarkoitettu mataliin eteläeurooppalaisiin taloihin, keskisuuret pohjoiseurooppalaisiin korkeampiin kerrostaloi-

KONE Oyj:n hissiperehen lippulaiva on kahdella moottorilla toimiva EcoDisc MX100.

Tytyrin kaivoksessa Lohjalla on maailman pisin hissien testauskuilu.

– Tämä koelaitos on KONEelle sekä tärkeä testiympäristö että mitä inspiroivin paikalla tavata asiakkaita, hallintopäällikkö **Veikko Tapola** esittelee.

Tytyrissä on kaksi hissikuilua. Toinen on 317 metriä ja toinen 305 metriä. Niissä on hyvä testata aikamoisten pilvenpiirtäjien hissejä.

Konehuoneet tarpeettomia

Tapola kertoo ylpeänä, miten suomalaiset insinöörit keksivät kymmenen vuotta sitten menetelmän, joka teki perinteisten tekniikoiden (hydrauli, vaihde ja tasavirta) hissit tarpeettomiksi. Erityisesti Tapola nostaa esille tekniikan tohto-

hin ja suurimmat pilvenpiirtäjiin.

Lippulaivana on kahdella moottorilla toimiva EcoDisc MX100, jonka liikkuva massa voi olla 50 000 kiloa ja maksiminopeus voi olla 17 metriä sekunnissa. Se kuuluu hissien Formula-ykkösiin.

Hallintopäällikkö Veikko Tapolan testikuiluesittelyt ovat tehneet vaikutuksen tuhansiin vierailijoihin.

Konehuoneiden poistumisen seurauksena rakennusten silhuetit ovat kauniimpia, koska rakennusten katoilla ei tule konehuoneiden vaatimaa elementtiä. Uusi ratkaisu on taloudellisestikin erittäin merkittävä. Energiaa kuluu puolet perinteisten hissien vaatimasta, minkä seurauksena hissien käyttökustannukset ovat halvempia kuin ennen. Hissi on myös ympäristöystävällinen, koska siinä ei tarvita lainkaan esimerkiksi vaihteistoöljyä.

Testauskuilusta kultakaivos

Veikko Tapola kertoo KONEen aluksi kaavailleen hissien testaukseen 250 metriä korkeaa tornia. Se ratkaisu olisi ollut viisi kertaa kalliimpi kuin Tytyrin kaivokseen tehty testikuilut ja rakentaminen olisi kestänyt yli kaksi vuotta

kauemmin.

Hissien testaaminen sujuu kaivoksessa hyvin. – Esimerkiksi rakennusten huojunta on tuttu ilmiö eikä sitä tarvitse uudelleen testata maan päällä olevassa rakennuksessa. Myös auringon lämmön ja kylmän tuulen vaikutusmekanismit tunnetaan niin hyvin, ettei niitä tarvitse testata kaivoksessa, Tapola kertoo.

Päätös testikuilun rakentamisesta Tytyriin osoittautui sananmukaisesti kultakaivokseksi. – Tämä paikka innostaa ihmiset eri puolilta maailmaa tulemaan Lohjalle, hallintopäällikkö Veikko Tapola kertoo.

Viime vuonna Tytyrin koehissin tutustui 1 600 Koneen vierasta noin 70 maasta. Veikko Tapola on kerran jos toisenkin saanut asetella kypärän päähänsä ja johdatella vieraansa maan uumeniin.

Vierailut ovat poikineet kasvavan määrän hissitilauksia, ja mikä parasta, paljon myös perinteisten Euroopan markkinoiden ulkopuolelta. Kun Kone vuonna 1996 valmisti Suomessa 4 000 hissikoneistoa, niitä tehdään tänä vuonna jo yli 22 000.

Nyt KONE Oyj on mukana Taipeihin Taiwanille rakennettavan 508 metriä korkean toimistorakennuksen hissiprojektissa yhdessä Toshiba'n kanssa.

Toinen merkittävä KONEen saama tilaus on Australian Gold Coastiin nouseva maailman korkein asuin kerrostalo Australian Tower, jossa on 80 kerrosta.

Veikko Tapola uskoo, että KONE on mukana myös kilvassa World Trade Centerin seuraajan hissiprojektissa.

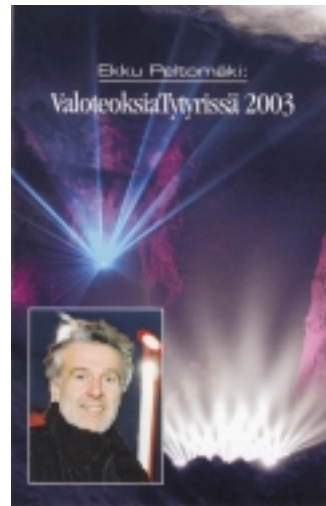
Kehitystyö jatkuu koko ajan. Hissien ohella KONE tunnetaan liukuportaistaan, ja niidenkin esittelyyn Tytyri olisi onnen omiaan. Vaihtelua Tapolan hissiesittelyyn toisi se, että hän pääsisi kuljettamaan vierailijoita liukuportaita, jotka lähtisivät talon sisään-tulohallista koelaitoksen seuraavalle tasolle.

Kaivosmuseoon lämpimissä vaatteissa

Tytyrin kaivosmuseo sijaitsee aiwan KONEen hissien koelaitoksen tuntumassa 110 metrin syvyydessä. Vuosi vuodelta kaivosmuseosta on tullut yhä suosittumpi matkailukohde. KONE vie sinne vieraitaan, joille maanalainen museo ikivanhoine vinohisseineen ja valonäytöksineen on elämys. Paikka on kiehtova kohde myös kaikille muille teollisuushistoriasta ja taide-elämyksistä kiinnostuneille.

Kaivosmuseossa on nähtävissä vanhoja kaivoslaitteita ja -koneita, joiden toimintaa selventävät valokuvat ja piirroukset.

Museossa on jo monena vuonna esitetty **Ekku Peltomäen** sykähdyttäviä valoteoksia. Tänä vuonna näyttely koostuu kolmesta osasta. Pääkäytävän Enkelten laakosta nouseaan Lumottuun puutarhaan. Näyttely huipentuu isossa louhoksessa esitettävään Siniristit-valoteokseen, jonka musiikkina on Sibeliuksen Kareliasarjan osa Alla Marcia. □

Ekku Peltomäen valoteosnäyttely on avoinna 30.9. asti. Tarkemmat tiedot Lohjan Matkailupalvelukeskuksesta, puh. (019) 369 1309 ja Tytyrin kaivosmuseosta, puh. 020 455 3945. Lisätietoja on myös nettisivuilla osoitteessa www.lohja.fi. Kaivosmuseoon menijöiden on syytä varautua siihen, että syvällä kaivoksessa on kosteaa ja viileää, +8 astetta. Kaivoskäynnille kannattaa mennä lämpimissä tamineissa ja tukevissa jalkineissa.